

Дзвоник

№98

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, травень, 2015 рік

1 червня - Міжнародний день захисту дітей

Dzbonuk (Clopotel)

№ 98, 2015 р.

Журнал для українських дітей
Румунії.

Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Михайло Трайста, Марія
Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15,
с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION
S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Василь СИМОНЕНКО

УКРАЇНИ

Коли крізь розпач випнутья надії
І загудуть на вітрі степовім,
Я тоді твоїм ім'ям радію
І сумую іменем твоїм.

Коли грозує далеч неокрая
У передгроззі дикім і німім,
Я твоїм ім'ям благословляю,
Проклинаю іменем твоїм.

Коли мечами злоба небо крас
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.

Народ росте, і множитья, і діє
Без ваших нагаїв і палаша.
Під сонцем вічності древніє й молодіє
Його жорстока й лагідна душа.

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й прибудди,
І орди завойовників-заброд!

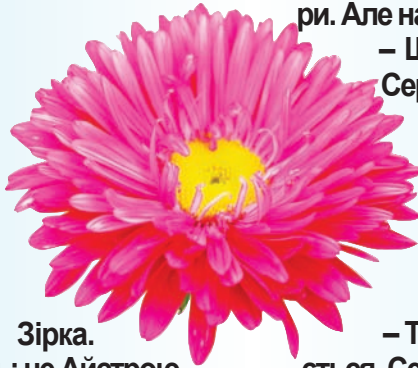
Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

Ігор КАЛИНЕЦЬ

Про те, як зірка стала на землі айстрою

*У гаю, на лузі, в полі –
Скільки там квіток!
Ми нарзали їх доволі,
Потім посідали в колі,
Щоб сплести вінок.
От коли б ще до вінка
Впала зіронька яка.
А яка? А така,
Як у небі, пломінка.*

Нашою мовою Айстра – Зірка.

Подекуди квітку так і називають: не Айстрою, а Зірочкою. Багато квіток подібні до небесних зірок: їхні пелюстки розходяться урізномірно, як промінці, від золотої серединки. Але чому тільки Айстру ще називають Зірочкою?

А було так. Дивилася Сумна Зірка з неба на Землю і заздрила усім тим, що сходять, проростають, буяють, квітнуть і пахнуть на зеленій Землі. «Як там гарно, – думала Сумна Зірка. – Шумлять гаї, струменять річки, щебечуть пташки, ваблять усіма кольорами квіти! А тут холодно, сумно, зірка від зірки далеко. Тільки радості, як князенко Місяць пройде по небі». Нудьгувала Сумна Зірка, а врешті надумала попроситися у свого князенка Місяця на Землю. Вислухав Місяць і мовить:

– От коли я стану Місяцем Серпнем, тоді я багато зірок відпускаю на Землю. Та застерігаю тебе: по дорозі до Землі не одна Зірка згорить, не долетівши, інші впадуть на дно моря, а ще інші з розгону глибоко вгрузнуть у землю – і їх там ніхто не побачить. А коли навіть відкопають, то вони вже не блискучі зірочки, а темні камінці, які люди ховають за скло у музеях і називають метеоритами. Нелегка дорога до Землі. І ще невідомо, як прийме гостей Земля.

– А мені хочеться там рости і цвісти, – виповіла свою мрію Сумна Зірка. – І не самотню, а вкупі з іншими квітами. І щоб їх було густо-густо!

– Гарзд. Чекай мене Серпневого, – відповів князенко Місяць.

Відтоді не спускала Сумна Зірка очей із свого князенка. Кілька разів він мінявся – ставав молодиком: вузьким серпчком ріжками дого-

ри. Але на запитання Сумної Зірки відповідав: – Ще не час. Бо я тепер Травень, а не Серпень (або Червень, або Липень).

А дівчата тим часом на зеленій Землі сплітали вінки і співали:

*От коли б ще до вікна
впала зіронька яка.
А яка? А така,*

яку небі, пломінка!

– Тепер мій серпок означає, що починається Серпень. У цьому місяці я дозволяю усім охочим зіркам дістатися до Землі. Як долетиш до неї, то станеш квіткою. Земля прийме тебе не надто глибоко, саме так, щоб одні твої промінці стали корінцями, а інші – стеблом і листям. Щасливої дороги, моя Сумна Зірко!

Багато зірок мчало серпневої ночі разом із Сумною Зіркою до Землі. Невеличкі згоріли не долетівши, інші шубовснули в річки і моря (і там, певно, стали морськими зірками). Сумна Зірка зарилася в м'яку грядку, а на ранок зазеленіла.

А дівчинка прийшла у свій зільник і тільки сплеснула в долоні:

– Звідкіль ця рослина? Вже кінець літа, вже всі квіти відцвітають, а вона тільки буде зав'язувати пуп'янок. Це, може, пізня осіння квітка?

І справді, Сумна Зірка, яку прозвали на Землі Айстрою, осіння квітка. Вона не лякається холоду, бо високо в небі було ще холодніше. Живе вона у товаристві таких же квітів – густо-прегусто їх. Та чи стало веселіше у гурті? У квітнику? Ой, ні. Вона була Сумною Зіркою, а тепер вона – Сумна Квітка. І дивиться вона із журбою в осіннє далеке небо. І, можливо, прагне знову зблиснути справжньою зіркою, тільки про це мовчить.

Я не бачив, щоб із айстр плели вінки: їх плетуть навесні або влітку з веселих квіток. Але я чув, як співали дівчатка:

*Упадь, Зірко, з неба –
нам тебе тут треба.*

*Будеш на Землі
зірка на стеблі.*

*Будеш в квітнику
в айстринім вінку!*

Михайло МИХАЙЛЮК

Чолу ведмідь не має хвоста

У ГОРАХ ДЕСЬ ДАЛЕКО...

У горах десь далеко, –
Без стежки, без моста, –
Живе втікач Бурмило –
Ведмідь, та без хвоста.

Та мучить нас загадка
(Це сталося торік):
Ведмідь Бурмило в гори
З хвостом чи без утік?

Розпитував я звірів:
Чому це сталося, як?
На вигадку був кожний
По-своєму мастак.

А разом лементують
І плачуть –ох та ох!
Ой був весною в лісі
Страшний переполох!

Невтямки нашим звірям
Й гризота в них одна:
Був восени Бурмило,
А навесні – нема?

ПЕРЕПОЛОХ І СУМ СЕРЕД ЗВІРІВ

«Нема, нема в барлозі,
Де завше зимував
І аж до цієї днини
Хропів і лапу ссав.

Лежанка ледь прим'ята,
Немов лише приліг.
Ведмежим духом зовсім
Не пахне ні барліг.

Хоробрий наш Бурмило –
Не мишка він, не тхір.
То що його збудило
І вигнало надвір?»

Засмучені всі звірі,
Ведмідь – їм друг і брат.
Не раз приносив рибки
І меду для малят.

Пішов він до барлога
Як сипнув перший сніг.
«Побачимося, друзі, –
Сказав він, – навесні.

І ви собі сховайтесь
В хатках, норі, дуплі,
Погоди дочекайтесь
У затишку й теплі.

Будуть сніги і бурі –
Свербить не даром ніс.
Та ви не панікуйте,
Бо вас захистить ліс».

Марія ДЯЧЕНКО

Абетка доброти

М (мама, малята, місяць)

Слово «мама» – найрідніше,
Найдорожче, наймиліше,
Буква «еМ» в цім слові двічі
Ніжно дивиться у вічі...
У такім маленькім слові,
Море радості й любові!
Місяць, молоко, малята...
З «еМ» на світі слів багато!

П (природа, перлина, паросток)

Буква «П» така хороша,
Є в словах: політ, пороша,
Пісня, паросток, природа,
Перепілочка, погода.
Посміхнися, прочитай,
І пораду пам'ятай:
Доброта – душі перлина
Для дорослого й дитини!

Н (ненька, надія, незабудка)

До драбинки «еН» подібна.
Вона в слові «ненька» – рідна!
Буква «еН» живе в надії,
В незабудці, на стежині,
У весні, у нічці темній,
На галявині зеленій,
У словах чарівних, ніжних,
В хризантемах білосніжних.

Р (радість, ранок, роса)

На початку слова «радість»
«еР» підкреслює яскравість.
Щоби радісним був ранок,
Щоб ряснів в росі світанок,
Щоби сонячне проміння
Добрим сяйвом обігріло,
Треба лиш добро творити, –
З добротою всім дружити!

О (оберіг, добро, слово,)

Мовби коло – буква «О».
Слово, оберіг, добро,
Поле, зорі, літо, сонце,
Соловейко під віконцем:
«Тьох-тьох-тьох» – й усі слова,
Але пісня ожива!
«О» – ця буква золота
Двічі в слові «доброта».

С (світло, сніжинка, серпанок)

Влітку соняшник всміхнувся
І до сонця повернувся.
Сонячне проміння сяє
Пелюстки теплом торкає.
На серпанок «еС» ця схожа,
На початку бути може:
Сніг, сніжинка, світло, сила,
Срібло, сосни, соломину...

Марія ЧУБІКА

Весна і мама

(Продовження з попереднього номера)

– Ну й осоромлюся, бо не знаю пекти, а запросила подружок прийти після обіду, – думала Маринка.

Вже під вечір, коли дівчинка побігла до диспансеру по ліки та до магазину по хліб, до них завітала сусідка. Побачивши стареньку у ліжку, вона зрозуміла, що святкувати вони з Маринкою не будуть.

«Шкода», – подумала добра сусідка і швидко повернулася додому. Через якісь хвилини повідомила іншим сусідкам:

– Тітка Ганна лежить у ліжку, у неї велика гарячка, а завтра – 8 березня.

Весь вечір Маринка доглядала бабусю: то ліків дасть випити, то примочки зробить, і так до пізньої ночі. Вже кілька разів сон підкрадався, мов злодій, зліплював її важкі повіки, і все стільки разів вона перемагала його.

Коли в бабусі почала спадати гарячка, дівчина прилягла біля неї, важкі повіки скоро зліпилися, немов змащені медом, і внучка поринула у міцний солодкий сон.

Змучена пройденим днем, дівчина прокинулася пізно, але швиденько зварилася для бабусі чай, щоб та випила ліки.

Маринка не дозволяла бабусі встати із ліжка.

– Відпочивай, бабусю, відпочивай. Я зараз тобі зроблю щось поїсти, що ти захочеш, – вже радісно щебетала дівчина.

Опісля подалася в коридор і звідти повернулася із букетом бриндуш та підсніжників і простягла його любій бабусі разом із щирим поцілунком.

Ще довго сиділи б вони так, обійнявшись, але у двері постукали і Маринка пішла відкривати.

На порозі стояли сусідки. У кожної з них у руках – тарілка. Вони привітали їхню сусідку із прекрасним жіночим святом і поставили на стіл свої гостинці.

І чого там не було: і тістечка, і пампушки, піріжки в сметані, печиво, компот і багато фруктів.

Вони привітали хвору із жіночим днем, побажала їм пошвидше одужати, а Маринці допомогли причесатися, одягнутися, щоб піти до школи, адже в них підготовлена артистична програма для мам та бабусь.

Дівчина обняла, розцілувала свою бабусю і сказала:

– Тому що бабусі не буде на нашому шкільному святі, де я буду декламувати вірш, я продекламую його тепер:

Якось я спитала у Весни:

– Ти чому приходиш, поясни?

І Весна мені сказала прямо:

– Поспішаю я на свято Мама!

Поспішають квіти проростати,

Поспішають журавлі вертати,

Поспішає сонечко теплішати,

Поспішають діти розумнішати.

В Африці далекій, пам ятаю,

Говорив мені Премудрий Слон,

Що якби на світі мам не стало,

То й Весни на світі не було!

Ще сказав: «Ви помічали, може –

Кожна мама із весною схожа».

І відкрив мені він таємницю,

Що весна із Мамою сестриці...

Весела і щаслива, Маринка побігла до школи із букетом підсніжників для своєї вчительки.

А сусідки ще трішки посиділи з хворою, а опісля побажали їй скоріше одужати, попрощалися і подалися до школи на свято, підготовлене для них та вчителів.

Марія ПРИГАРА

Пахне літо

На дзвінкій галяві теплим літом
Заквітчалась липка першим цвітом,
І сама страшенно здивувалась:
«Та невже ж таке зі мною сталось?»
Зашуміли трави над землею,
Здивувались також разом з нею.
Забриніли дзвоники ласкаві:
«Ой же дух солодкий на галяві!
Пелюстки у нас лілові й білі,

Та чомусь ми пахнути не в силі...»
Жовтим оком дивиться ромашка:
«Від такого цвіту дихать важко!»
І радіють бджоли-міхоноші:
«А для нас ці квітоньки – хороші!»
Повна липка радості і суму:
«Через що, – зітхає, – скільки шуму?»
І ховає гілочки розквітлі,
Миті в зливах, скупані у світлі.
В лісі меду теплового наліто.
Пахне цвіт на липці.
Пахне літо!

Олекса ПАЛІЙЧУК

Килимок

Простелився килимок
під самісінький горбок.
Розіслався перед нами
і аж грає кольорами.
Я підбіг до килимка:
чистота, поглянь, яка!..
То сьогодні засвіт-рано
дощик прав його старанно.
Кличу друзів до квіток:
«Пахне медом килимок!..
І послушайте уважно:
він сюрчить, гуде протяжно!..»

Оксана КРОТЮК

Літечку, зацвіти

Літечку, літечку, зацвіти,
Солоденьких ягідок уроди.
Умивай їх росами рано-рано,
Поки небо зорями іще вбрано.

Зігривай їх сонечком тепло-ясно,
Поливай їх дощиком рясно-рясно.
Будуть, як намистечко, у траві
Красуватись ягідки лісові.

Зайшло на літо

Зайшло на літо. Сяють роси,
Духмяно піняться бузки.
Іще далеко до покосів,
І жито квітне залюбки.

Зелений коник поміж стебел
На скрипці стиха награс.
І попід саме синє небо,
Нагрітий сонцем, день встає.

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

Травень

А чим же місяць травень
Поміж братами славен?
Іде і весело співа,
Дощами землю полива,
Святковими піснями
І громом над полями.
Не з лійки-поливалки,
А з грозової хмарки.

Отака в нас дивина.
Ось що виткала весна!

Василь ЧУХЛІБ

Заячий холодо́к

Колись, давно-давно, величезні ліси заячого холодку росли. І селилися в них зайці гамірливими селами й селищами. Тепер же заячий холодок лиш подекуди в лісі, під гіллястими кучерявими деревцями зайці люблять спочивати і вести довгі розмови про життя-буття.

Хтозна, звідкіля прибудився до Золотого бору капловухий Заєць. І такий же задавака та нахаба!

– Це мій холодок! – заявив, влігшись під одним деревцем.

– І це мій! – вигріб собі ложе під іншим.

– І це мій! – побіг під третє, зігнавши звідтіля зайчат.

– Хіба так можна?! – прибігли скаржитися вони Дідові-зайцю.

– Не хвилюйтеся, – заспокоїв їх Дід. – Побачимо, що з того далі буде.

Пішли зайці на город по капусту. Капловухий Заєць вибрав найбільшого качана, силкується, ніяк не покотить.

– Облиш! – сказав йому заєць Дід. – Це наша капуста.

Поплентався капловухий Заєць у свій холодок ні з чим. Лежить, насурмонившись, лапу на лапу закинув. Аж чує, зайці збираються на город по моркву. І він з ними. Учепився за найбільшу морквину, тягне.

– Облиш! – сказав йому заєць Дід. – Хіба це твоя морква! Це наша!

Розсердився капловухий Заєць. Лежить у холодку, не поворухнеться.

А зайці повсідалися на осонні*, ласують морквою, капустою.

Капловухому мультко стало лежати і їсти хочеться.

– Ідіть уже в холодок! – гукає

до зайців.

– А хіба то наш холодок? То ж твій, – відказують йому зайці.

Капловухий Заєць як підскачить та як загаласує на весь ліс:

– Це наш холодок! Наш!

А зайці як засміються! Отож-то.

Осоння – незатінене місце, що освілюється та обігривається сонцем; відсоння, пригрів, припека.

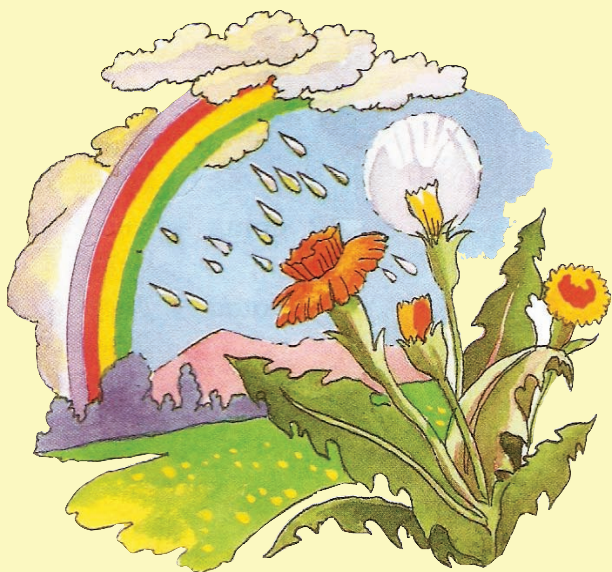
Людмила МІХАЛЕЙКО

Травень-витівник

Травень рясно, як умів,
Цвіт кульбаби в трави вплів.
А та квітка – жовта, гожа,
На курчатко дуже схожа...

Що ж ти, Травню, наробив!?
Стару квочку з толку збив!
Квокає дбайлива мати:
«Ой, курчат не зрахувати!

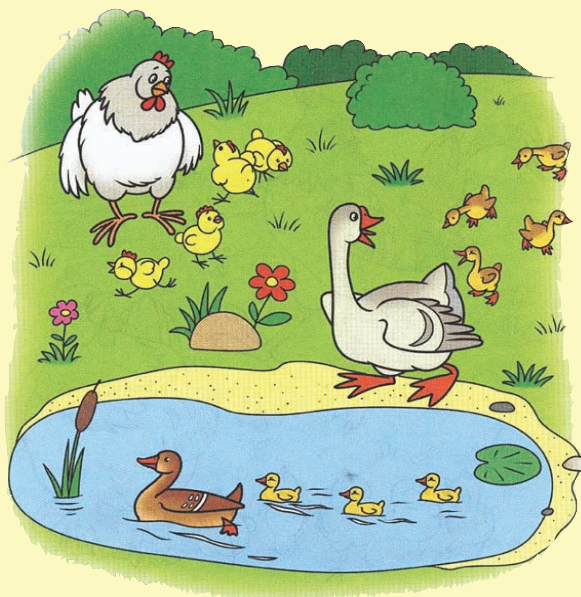
Плутаю свої курчата
З квітами, яких багато.
І не можу відрізнити:
Де курчатко, а де – квіти!?»

Гуска шию витягає,
Гусеняток розглядає:
«І мої також жовтенькі,
Гусеняточка маленькі!»

З боку в бік, туди-сюди,
Спішить качка до води:
«Ось, полічу каченят,
Коли всі пливуть у ряд!»

Хіба Травень сподівався
Й зрозуміти намагався:
Як його справна робота
Скоїла комусь турботи?

Курка гумору не знає,
Та ще й, розум малий має.
«І курчат, то так толкують:
Всіх по осені рахують!»

Травень – вмілий чарівник,
А ще – справжній витівник.
Завжди добрий намір мав:
Квітку в інший одяг вбрав.

Усі жовті пелюстинки
Обернув в білі пушинки.
Та щоб всіх подивувати,
Їх навчив з вітром літати.

Хто ж бо Травня не впізнає,
Кращої пори й немає!
Й правди нікуди подіти:
Не прийде без Травня – ЛІТО...

Михайло КОНОНЧУК

Гірке морозиво

– Петрику, ти це куди біжиш?
– По морозиво, – підкидаючи на долоні монетку, похвалився хлопчик.

– Я теж з'їла б... – зітхнула Оленка. – Та ... грошей зараз немає...

– Ходімо, дам половинку, – запропонував Петрик. – Тільки потім віддаси цілу. Згода?

Оленка здивовано подивилася на Петрика. Ну й жаднюга! Але промовчала. Дуже вже хотілося їй морозива. А онде й лоток, біля якого товпилися люди.

– Постривай, Петрику! – дівчинка смикнула Петька за рукав і показала на дідуса, який штурхав костуrom по землі, наче щось шукав.

– Дідуню, ви щось загубили? – спитала Оленка.

– Ой дітоньки, старість не радість. Поспішав ось по ліки, та спіткнувся і розгубив гроші. А окуляри дома забув, у піджаку. Тепер дивлюся-придивляюся, а воно в очах все мерехтить і розпливається.

– Та ми вам враз допоможемо, – зашебетала дівчинка і кинулася разом з Петриком збирати монети.

– Ну, от і все. Тримайте, – передаючи гроші старому, мовив хлопчик.

– От спасибі, от спасибі, мої голуб'ята! Виручили діда. – Дідусь задоволено посміхнувся у довгі вуса і почимчикував у бік аптеки, а діти – мерщій за морозивом.

– Дві порції дайте, – задихавшись від бігу, попросив Петрик.

– Як дві? – спантеличилася Оленка. – У тебе ж грошей було тільки на одну.

– Т-с-с-с! – Петрик приклав пальця до уст і озирнувся, перевіряючи, чи ніхто не почув. – Я, коли збирали монети, на одну наступив. Все одно дід недобачає. А нам зате обом по морозиву буде.

– Постривай. Я щось не розумію...

– Ой! Ну яка ти чудна! Ти ж хотіла морозива? Хотіла. Тепер бери і їж. І віддавати не будеш.

– А якщо дідусеві на ліки не вистачить. Ти подумав?

– Хе! Велике діло – двадцять банів. А якби не ми, він би ще й досі їх шукав.

– Який сором, – обличчя дівчинки зашарілося, як ягоди горобини восени. Вона стояла розгублена, ладна втекти світ за очі або провалитися крізь землю. – Я не хочу такого морозива, – промовила рішуче. – Це... це гірке морозиво! – майже закричала. А далі благально: – Тітонько, нам тільки одну дайте. Одну.

– Морочите голову: одну – дві, дайте – віддайте, – пробурчала продавщиця, кидаючи на лоток двадцять банів.

Оленка тільки цього й чекала.

Схопила гроші і бігом до аптеки.

– От чудна, – розгортаючи пачку, знизав плечима Петрик. – А говорила, морозива хоче.

Зроби власними руками!

Іграшка-веселка

іграшку за 10 хвилин вільного часу зовсім не складно. Головне — неймовірне бажання творити, а така цікава іграшка подарує твоїй кімнаті промінчики світла і тепла, й завжди нагадуватиме про літо.

Щоб виготовити іграшку-веселку, або, як її ще називають — Інь-Ян, необхідні: кольоровий папір, ножиці, степлер (не обов'язково).

То як, до роботи?

1. Роздрукуй та виріж шаблон деталі іграшки.

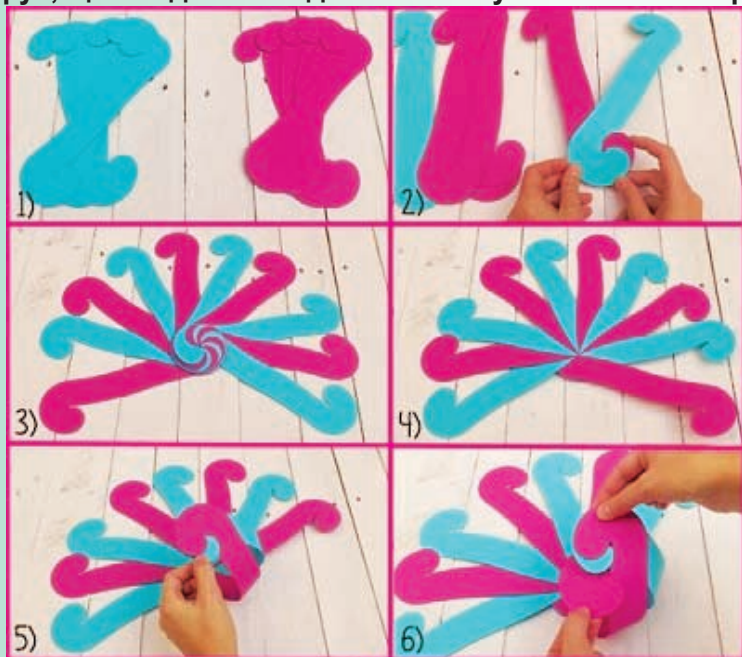
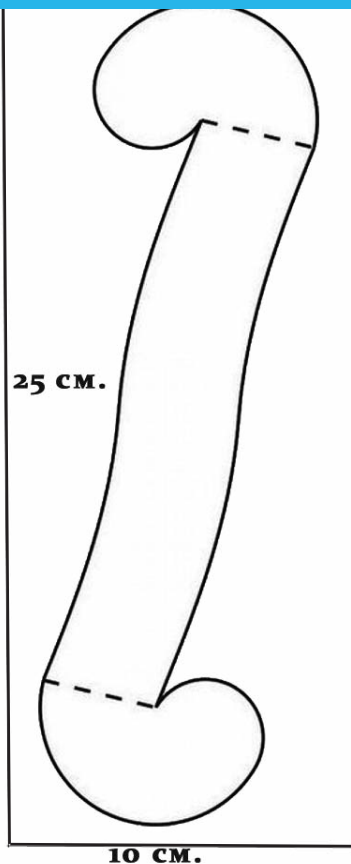
2. Щоб іграшка виглядала вишуканою та оригінальною, зроби 10 різнокольорових завитків. Для цього скріпи кілька кольорових листів паперу степлером, обведи шаблон по контуру і виріж деталі.

3. Збираємо іграшку: візьми дві деталі і зачепи їх одна за одну. Теж саме зроби з іншими деталями, приєднуючи їх по черзі до двох попередніх. Коли чіпляєш кожну наступну деталь, повертай її трішки праворуч, щоб з'єднати всі деталі по колу.

лі скріплені з одного боку, потрібно так само з'єднати їх з іншого боку. Перевертаємо виріб і починаємо скріплювати деталі, зачіплюючи їх одна за одну.

Детальний покроковий малюнок допоможе тобі зробити іграшку барвистою і дуже красивою.

Ось і все! Іграшка-веселка готова стати роздинкою твого інтер'єру!

Підготувала Л. МІХАЛЕЙКО

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ПІЛОТ

Біда звалилася на Миколину голову з того дня, як вчителька запитала їх, першокласників, ким вони хочуть стати, коли виростуть.

Кожен відповідав по-своєму. Дівчата хотіли стати вчительками, лікарями, медсестрами і артистками, а хлопці чи не всі шоферами, футболістами і військовими, тільки Миколка сміливо відповів:

– Я хочу стати пілотом!

І ось, відтоді, скільки разів Миколка робив якусь помилку в задачах, або не вивчав як слід урок, стільки разів вчителька докоряла:

– Як же ти станеш пілотом? Щоб стати пілотом – треба вчитись дуже добре.

І оце «Як же ти станеш пілотом?» перебрали від вчительки всі його однокласники, мама, тато, маленька сестричка Галя і навіть бабуся при будь-якій найменшій нагоді зауважувала:

– Як же ти станеш пілотом?..

Це питання вже остогидло Миколці, аж в печінках сиділо. І він вирішив усім довести, що таки стане пілотом, і не через кілька років, як виросте, а таки тепер. Він сам змайструє собі літака і так полетить, що всі будуть дивуватись.

Микола вже уявляв собі, як всі прикладають долоні над очима і придивляються. «Хто це, хто це?..» – питають один одного. А він кружляє на літаку і потім приземляється на шкільне подвір'я. Всі його обступають, дивуються, навіть вчителька виходить, щоб побачити такого вправного пілота.

– Більш не будуть питати: «Як же ти станеш пілотом?» – промовив сам до себе Миколка.

Того ж таки дня почав майструвати собі літака.

Найважче було викрасти від бабусі дерев'яне корито, а тепер, коли корито вже у хліві, – діло зовсім просте.

З кількох драниць прибив крила і хвоста, а колеса зі старого візочка приладнав до дна корита. І ось, літак готовий. «Сідай та лети собі!» – радів Микола.

Наступного дня, рано-вранці, щойно батьки пішли з дому в поле працювати, як Микола розбудив маленьку Галинку.

– Дивись, стій отут! Коли побачиш, що вилечу з хліва крізь дверці, куди дідусь кидає сіно, то швиденько клич бабусю, щоб побачила, як я буду літати. Зрозуміла?

Заспана Галинка, з відкритим від здивування ротом, тільки закивала головою, протираючи очі.

Микола забіг до хліва, відкрив дверці, розігнав літака стрибнув у корито і полетів...

– Бабусю, бабусю, ходіть швидко! – заверещала на весь рот маленька Галя.

– Що трапилось? – запитала бабуся, вибігаючи з хати.

– Микола полетів!

– Що?.. – здивувалась бабуся.

– Микола полетів!..

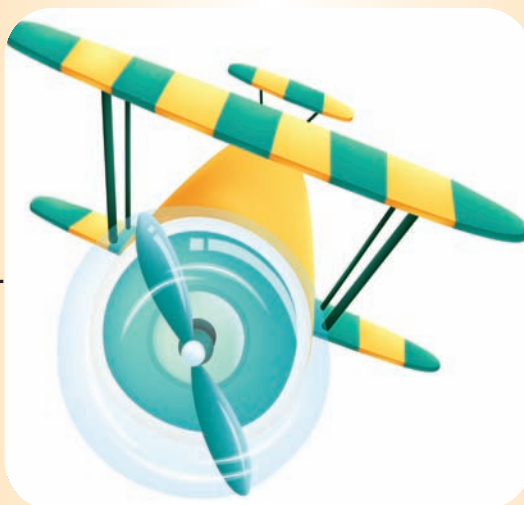
– Де? – крикнула перелякана бабуся.

– Там, за хлів, у кропиву!..

Бабуся побігла за хлів, де побачила Миколу, що вилазив зі свого літака з поламаними крилами.

– От шибеник, міг голову зламати! Який же з тебе вийде пілот? – розсміялася бабуся, а за нею і Галинка.

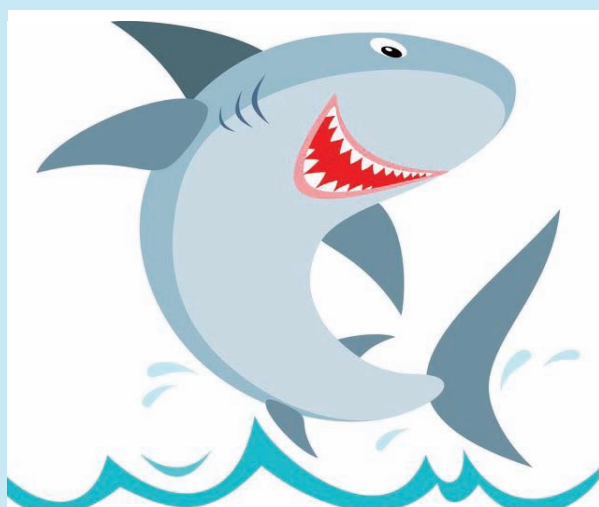
Увечері повернувся додому батько і мав серйозну розмову з пілотом. Миколка пообіцяв батькові, що більше не літатиме, доки не закінчить авіаційну школу, а тоді вже полетить на справжньому літаку.

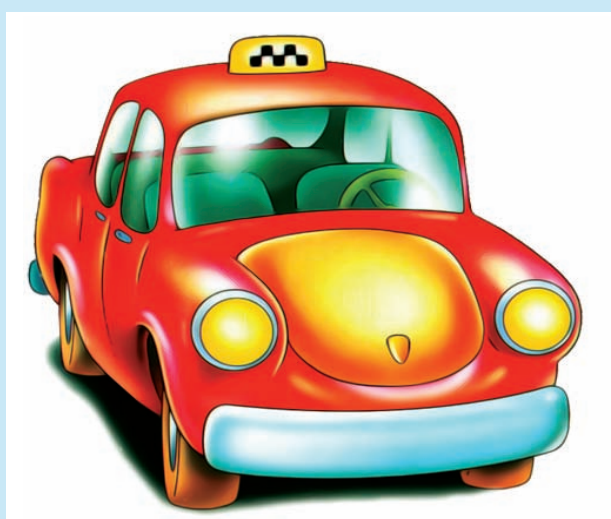
Загадки

Коли хочеш ти читати,
То мене повинен знати,
А коли мене не знаєш,
То нічого не вгадаєш.
(Абетка)

Ось вона яка –
Розбійниця морська!
Всіх би проковтнула
Зажерлива... (риба)

Є великий, є малий,
З вантажами, легковий.
По дорогах поспішає,
У собі людей катає.
(Автомобіль)

Жовтошкірий, запашний,
Та не в ротуку він,
Для дітей улюблений
Що це... (цибуля)

Сторінка народознавства

ХТО ТАКІ МАВКИ

У народі жило безліч легенд і повір'їв про реальне існування русалок та мавок. Відмінність між першими і другими та, що русалки начебто живуть у воді, а мавки – лише в лісі або полі.

З допоміжних вірувань та повір'їв випливає, що мавки походять з душ нехрещених, втрачених дітей, на відміну від русалок, які вважалися втопченими дівчатами.

Мавки в гуцулів мають миловидне кругле лице, довгі коси, завжди затикані квітами. Одяг тонкий та прозорий, спереду мають вигляд дівчат, а насправді немає в них ні тіла, ані душі. Через те немає в них і тіні, а коли бігають по траві, то вона під їхніми ногами не хитається. Залишають сліди босих дитячих ніг, люблять ігри, танці, особливо «на молодика». Місця, де вони справляють забави, – витоптані галявини серед лісу («ігровища»).

Нерідко «майки» допомагають людям, доглядають худобу на полонині, охороняють її від дикого звіра і т. п. В загальній характеристиці цих істот гуцульської міфології, трактуванні їх взаємин з людьми переважають позитивні риси.

Очевидно, що мавки вважалися добрими, і на основі вірувань у цих лісових богинь в давнину склався їх окремий культ, залишки якого дійшли до нового часу в формі відзначення на Гуцульщині спеціального свята «нявок» – «розигри» (6 липня).

На Україні є повір'я, що мавок мучать злі духи, й тільки на Зелені свята вони вільні від тих тортур. До семи років душі немовлят літають у

повітрі й жалібно просять, щоб їх охрестили. Свята неділя – день мавок; в цей день вони виходять з води повеселитися, гуляти й ховатися в траві, в житі та в горді.

Але в деяких регіонах є і інша думка стосовно мавок. Там вони є в якійсь мірі навіть підступними істотами. Людей, особливо молодих хлопців, чоловіків, приваблюють до себе співом, покликами, прибраним виглядом коханих. Таких, що пішли за ними, можуть завести у безвість або висушити любов'ю. Відрізнити мавку від дівчини можна тим, що у мавки ззаду видніються нутрощі. Там, де мавки танцюють, трави не буде навик. Уберегтись від нявки можна, лише скинувши сорочку і переодягнувши її навиворіт.

Тому мавок задобрювали, щоб вони не попусували домашньої худоби, птиці й усього господарства. В Зелений тиждень, у четвер, ніхто не повинен працювати, щоб не розгнівати їх. Ранком, як тільки зійде сонце, дівчата йдуть у поле «на жита», беруть хліб із житнього борошна, спечений для цього обряду; в полі дівчата ламають хліб, діляться ним порівну, а потім кожна йде на ниву батька, де росте жито, і там на межі кладе той хліб для мавок, – «щоб жито родило».

На думку гуцулів, мавки хитрістю заманюють людей у безвість, убивають їх, можуть попусувати господарство, але роблять і добрі вчинки. Люди вірять, якщо їх задобрювати, то лісові богині не будуть гніватись і частіше творитимуть добрі вчинки. Отже, мавки радше суперечливі персонажі.

І граємося, і вчимося!

У страха очі великі

(До теми виховання завбачливості й обережності)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку:

«Бабуся взяла відро і пішла до річки по воду. Внучка теж захотіла піти по воду. Ухопила відерце і побігла за бабусею. А півникові теж захотілося піти по воду. Взяв і він маленьке відерце та й пішов услід за бабусею та внучкою.

півника.

Півник закричав «Кудкудак!», упустив відерце і злетів на яблуню.

А мишка теж злякалася, кинула своє відеречко і – шусть у листя.

Якого страху зазнали вони всі!

Бабуся трохи заспокоїлася, подумала і каже сама собі:

– Яка я щаслива, що врятувалася від ведмедя!

– І я щаслива, що втекла від вовка! – каже внучка.

Півник злетів з яблуні та й каже:

У цей час із дірки вилізла мишка, подивилася навколо, взяла і вона своє малесеньке-манюсінке відеречко і побігла до річки.

Прийшли во-

ни всі до річки. Набрали повні відра води і вертаються додому: попереду бабуся, за бабусею – внучка, за внучкою – півник, а за півником – маленька мишка.

При дорозі, якою верталися вони додому,

спав під яблунею зайчик. Подув вітер, яблуня захиталася, і одне яблуко зірвалося і бухнуло просто на голову зайчику. Зі страху він як скочив та просто бабусі під ноги!

Бабуся злякалася, впала і розлила воду. Зайчик і собі злякався і з усіх сил побіг на внучку. Внучка впала і розлила і свою воду.

Зайчик ще більше злякався і скочив прямо на

– Який я щасливий, що втік від лисиці!

– А я яка щаслива, що врятувалася від страшного кота! – каже мишка.

У цей час бідний зайчик так біг, що ледве дихав. Прибіг він у ліс, заховався під куш, заспокоївся і каже сам собі:

– Ну й мудрий же я! І стріляли в мене, і ловили мене, але я таки втік.

Ото вам казочка про те, як одне яблуко налякало зайчика, а він усіх тих, що несли воду додому.

2. Роглядаючи малюнки, перекажіть казочку.

3. Чому, на вашу думку, всі так перелякалися? Чи вони не запримітили, від чого саме першим злякався зайчик?

4. Пригадайте подібну пригоду, яка трапилася з вами, і розкажіть як саме ви вчинили у несподіваній ситуації.

Підготував І. Ребошанка

Брати ГРІММ

Гензель і Гретель

(Продовження з попереднього номера)

Та незабаром їх знову обсіли злидні й біда, і якось уночі діти почули, що мачуха туркотить батькові:

– І знову все з'їдено. Тільки й лишилось, що півокрайця хліба, а тоді вже нам кінець. Хоч би там що, а мусимо здихатися дітей. Одведемо їх якнайдалі в ліс, щоб уже звідтіль не приплентались. Бо іншого рятунку для нас нема.

Тяжко це було слухати чоловікові, і він подумав: «Краще б останнім шматком хліба поділитися з дітьми». Але жінка слухати нічого не хотіла, а все лаяла його та шпетила.

А вже як ступив на слизьке, мусиш упасти – піддавшись раз, мусив батько піддатись і вдруге.

А діти ще не спали й чули всю ту розмову. Коли старі поснули, Гензель устав і хотів вийти надвір, щоб назбирати кремінців, як зробив першого разу. Але мачуха замкнула двері, отож Гензель не зміг вийти. Він став утішати сестричку:

– Не плач, Гретель, спи спокійно. Якось воно буде.

Рано-вранці мачуха побудила дітей і дала їм по скибці хліба, ще меншій, ніж першого разу. Дорогою до лісу Гензель кришив хліб у кишені, часто зупинявся і кидав крихти на землю.

– Гензелю, чого ти раз по раз стаєш і знай зиркаєш на всі боки? – питає батько. – Йди як слід.

– Я дивлюся на свого голубка, он він сидить на даху і ніби хоче сказати мені «прощавай», – відповів Гензель.

– Дурню ти, – озвалася мачуха, – то зовсім не голуб, то димар біліс, бо вже сонце зійшло і його освітило.

А Гензель кидав та й кидав крихти хліба на дорогу.

Мачуха завела дітей ще далі в ліс, – вони там зроду не були. Потім розпалили велике багаття,

і вона сказала їм:

– Сидіть тутечки, нікуди не ходіть, а як надокучить сидіти, то можете трохи поспати. Ми йдемо в ліс рубати дрова, а ввечері, коли скінчимо роботу, прийдемо по вас.

Коли прийшла обідня пора, Гретель поділилася своєю скибочкою з Гензелем, бо він же свій хліб розкришив і позначив ним дорогу. А потім вони заснули. Настав і вечір, а ніхто не приходив по бідних діток. Прокинулися вони темної ночі, і Гензель почав заспокоювати сестричку.

– Зачекай, Гретель, поки місяць зійде, тоді ми побачимо крихти хліба, що я сипав на дорозі, вони й доведуть нас додому.

Зійшов місяць, і вони рушили в дорогу, але жодної крихти хліба не знайшли, бо птахи вибирали всі до одної. Тоді Гензель сказав сестричці:

– Не журися, все одно знайдемо дорогу.

Але дороги їм не пощастило знайти. Діти йшли цілу ніч і ще день з ранку до вечора, та з лісу не могли вийти, заблукали зовсім. Вони дуже зголодніли, бо живилися самими ягодами, які збирали дорогою, і так потомилися, що на ногах не стояли, а тому лягли собі під деревом і заснули.

Настав третій ранок, відколи діти покинули рідну хату. Вони встали і знову рушили в дорогу, але що далі йшли, то темніший і густіший робився ліс. Ось-ось вони знеможуться і пропадуть, як не прийде звідкілясь рятунок.

Як настав полудень, бачать вони – сидить на гілочці гарнесенька біла пташка і співає так любо, що вони аж зупинилися послухати її. Проспівавши пісеньку, пташка пурхнула і полетіла перед дітьми, а вони пішли за нею. Летіла пташка, летіла, довела їх до якоїсь хатинки та й сіла на даху. Коли діти підійшли ближче, то побачили, що хатина з хліба збудована, пундиками вкрита, а вікна в неї з чистого цукру.

(Далі буде)

Малюки

Слова і музика Наталії МАЙ

Voice

1 І знову сонце проки-да-сть-ся, немов ко-раб-ли -ки пливуть хмарки,
5 і пе-ре-хо-жі о-зи-ра-ють-ся, бо ми спі-ва-є-мо, ми - ма-лю-ки! А нам, веселій дїт-во-
10 рі, всі ка-ру-се-лі вже ма-лі, немов дзвіночки голо-си,
15 і посміхає-мось у - сі! Ка - ру - се - лі закруж-ля
20 ють на-вес-ні, і прийдуть в о-се - лі са - мі доб - рі дні!

25

1. І знову сонце прокидається,
немов кораблики пливуть хмарки,
І перехожі озирються, бо ми співаємо,
ми – малюки!
А нам, веселій дїтворі, всі каруселі
вже малі,
Немов дзвіночки голоси, і посміхаємось усі!

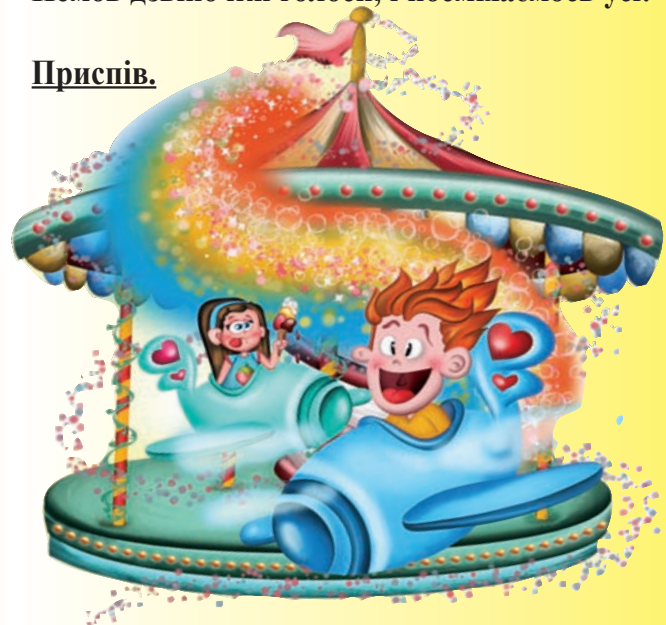
Приспів:

Каруселі закружляють навесні,
І придуть в оселі самі добрі дні. | 2 р

2. І знову сонце прокидається і посміхається
нам з висоти,
Що забажаєш – те і станеться,
якщо по справжньому захочеш ти!

А нам, веселій дїтворі, всі каруселі вже малі,
Немов дзвіночки голоси, і посміхаємось усі!

Приспів.

Розмаляў сторінку

Пограймося!

Пальчикова гра "Вітер"

Вітер дме, задуває,
Пальму в сторони хитає. *(Руки стоять на столі, спираючись на лікті. Кисті рук притиснуті одна до одної, пальці розчепірені (крона пальми). Хитаємо руками у різні боки, намагаючись не піднімати лікті від столу).*

Вітер дме, задуває,
Пальму в сторони хитає.
А під пальмою краб сидить
І клешнями ворушить.
А під пальмою краб сидить
І клешнями ворушить.
(Долоні лежать на столі, притиснуті одна до одної боковими частинами. Пальці рук зігнуті, розчепірені (клешні). Ворушіть ними.)

Чайка над водою літає
(Долоні з'єднані великими пальцями, інші пальці стиснуті, розведені в сторони (крила); "машемо" ними в повітрі).

І за рибками пірнає.
(Долоні зімкнуті і трохи округлені; виконуємо хвилеподібні рухи).

Чайка над водою літає
І за рибками пірнає.
А під пальмою краб сидить
І клешнями ворушить.
А під пальмою краб сидить
І клешнями ворушить.
Під водою на глибині
Крокодил лежить на дні.

Під водою на глибині *(Долоні притиснуті одна до одної внутрішніми сторонами; пальці зігнуті (зуби). Лежачи на тильній стороні однієї з рук, "відкриваємо та закриваємо рот" крокодила).*

Крокодил лежить на дні.
(Перевернувши руки на інший бік, повторюємо рухи.)

А під пальмою краб сидить
І клешнями ворушить.
А під пальмою краб сидить
І клешнями ворушить.
П'ять маленьких рибок
Грали в річці, *(Долоні зімкнуті, трохи заокруглені. Виконуємо хвилеподібні рухи в повітрі).*

Лежала велика
Колода на піску, *(Руки притиснуті одна до одної; перевертаємо їх з боку на бік).*

І рибка сказала:
"Пірнати тут легко!"
(Долоні зімкнуті, трохи заокруглені. Виконуємо ними "пірнаючі" рухи).

Друга сказала:
"Адже тут глибоко".
(Качаємо зімкнутими долонями (негативний жест).

А третя сказала:
"Мені хочеться спати!"
(Долоні зімкнуті, трохи заокруглені, тильною стороною кладемо їх на стіл або коліна (рибка спить).

Четверта стала
Трохи замерзати. *Швидко ворушімо долонями (Імітуємо тремтіння).*

А п'ята крикнула:
"Тут крокодил! *(Зап'ястя з'єднані; долоні розкриваються і з'єднуються (рот).*

Пливить швидше,
Щоб не проковтнув!" *(Швидкі хвилеподібні рухи зімкнутими долонями (рибки спливають).*

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і постукав місяць Червень у віконце. Вся земля вкрилася пишними зеленими шатами, вже червоніють сунічки й черешні, немов кажуть: «Ще трішки вам лишилося повчитися, а потім – відпочинок, розваги!»

Редакція «Дзвоника» бажає всім своїм маленьким читачам докласти останніх у цьому навчальному році зусиль, успішно закінчити школу і весело провести літні канікули, які вже так незабаром поведуть вас у чарівний світ Літа!

Учні підготовчого класу,
с. Лупчина

Учні I-го класу на Конкурсі рідної мови,
с. Негостина